

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กุ้งกุลาดำ เป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจ และเป็นธุรกิจเกษตรที่สำคัญของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในภาคใต้ ธุรกิจกุ้งกุลาดำได้เริ่มมาเป็นระยะเวลาประมาณ 15 -20 ปีที่ผ่านมา แต่ในภาคใต้ได้ขยายตัวหลังปี พ.ศ. 2530 ในเขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา อำเภอปากพนัง และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการขยายพื้นที่เพื่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นจำนวนหลายหมื่นไร่ แต่ต่อมาธุรกิจนาุ้งก็ซบเซาลง สาเหตุจากเกิดโรคระบาด ผู้เลี้ยงขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องทางวิชาการ รวมทั้งไม่ปฏิบัติตามที่นักวิชาการแนะนำ มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบกับรัฐบาลไทยขาดโครงสร้างในการสนับสนุนอุตสาหกรรมกุ้งกุลาดำอย่างเป็นระบบ ในการกำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์จากรัฐที่ชัดเจน ก่อให้เกิดการพัฒนาโดยไม่มีแบบแผน ประกอบกับอาชีพการเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นอาชีพอิสระ จึงเกิดผู้ประกอบการที่หลากหลาย ในลักษณะต่างคิดต่างทำ ส่งผลต่อกระบวนการในการพัฒนาเป็นไปไม่ได้ซ้ำ และยังมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพผลผลิต จึงเป็นเหตุให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนอยู่มาก จนเกิดกิจกรรมคัดค้านอุตสาหกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกีดกันทางการค้าจากเงื่อนไขของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ทำให้อุตสาหกรรมกุ้งไทยมีอุปสรรคที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลาทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด ดังนั้นในการพัฒนาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำจะต้องมีการปรับปรุงในหลาย ๆ ด้าน ที่สำคัญคือการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้มาตรฐานสากล รัฐบาลไทยต้องจัดให้มีนโยบายและโครงการที่สนับสนุนอุตสาหกรรมกุ้งไทยเพื่อการส่งออกที่ชัดเจน ทุกองค์กรต้องร่วมมือกันในการใช้ระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และต้นทุนต่ำ โดยมีการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ สู่เกษตรกรและผู้ประกอบการอย่างทั่วถึงเพื่อการพัฒนาสู่ระบบเดียวกันทั่วประเทศ

อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา มี 7 ตำบล ที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ คือ ตำบลคลองแดน ตำบลท่าบอน ตำบลปากแตระ ตำบลพังยาง ตำบลระวะ ตำบลวัดสน และตำบลบ่อตรู มีพื้นที่เลี้ยงกุ้งทั้งหมดจำนวน 21,636 ไร่ หรือร้อยละ 11.5 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของอำเภอ 187,617 ไร่ มีผู้ประกอบการเลี้ยงกุ้งกุลาดำจำนวน 1,700 ราย

การเลี้ยงกุ้งในอำเภอรอนดง เริ่มเมื่อ ปี พ.ศ. 2531 โดยบริษัทแอสควาสตาร์ เข้ามาให้การส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำนาข้าวที่มีที่ดินเป็นของตนเอง ให้เข้าร่วมโครงการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าแบบพัฒนาร่วมกับบริษัท โดยบริษัทจัดหาแหล่งเงินทุนให้ ในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวปรากฏว่าได้ผลเป็นอย่างดี ในปี พ.ศ. 2532 เกษตรกรนาข้าวและมีพื้นที่นาอยู่ใกล้ทะเลด้านอ่าวไทย ได้เปลี่ยนอาชีพจากการทำนามาประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้งกุลาค่ากันมาก จนทางราชการเข้าไปดูแล และควบคุมไม่ทั่วถึง จึงเป็นเหตุให้ผู้เลี้ยงดำเนินการเลี้ยงโดยไม่คำนึงว่าจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อป้องกันและแก้ไขให้สามารถประกอบอาชีพการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าให้ยาวนานที่สุด การให้บริการด้านวิชาการ และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และเหมาะสมแก่ผู้เลี้ยงกุ้งในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้เลี้ยงเป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่านั้น ในด้านความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงตามหลักวิชาการ

ดังนั้นการให้บริการทางวิชาการและข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าในรูปแบบต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของบุคคลเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดบริการด้านวิชาการ และข้อมูลข่าวสารที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนวิธีการในการแก้ปัญหาในการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าของเกษตรกร โดยทั่วไปนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องศึกษาถึงปัญหา และความต้องการของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ จัดบริการด้านวิชาการ และข้อมูลข่าวสารให้ตรงกับความต้องการของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่า เป็นวิธีการในการพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับตัวเองได้ ส่งผลให้การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าของประเทศให้ก้าวหน้าในที่สุด

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การติดต่อสื่อสาร จิตวิทยา และด้านกายภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่า

2.2 เพื่อศึกษาวิธีการจัดการ ในการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าและการรับบริการทางวิชาการและข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่า

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการด้านบริการทางวิชาการและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่า

2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การติดต่อสื่อสาร จิตวิทยา และปัจจัยทางกายภาพกับความต้องการบริการความรู้ทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งกุลาค่าของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาค่า

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทำให้ทราบความต้องการของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในด้านวิชาการและข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกิจการฟาร์มเจาะลึกลงไปเฉพาะเรื่อง

3.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาสาระในหลักสูตรที่จัดบริการด้านวิชาการและข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่างๆ ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำสามารถทำได้ตรงกับปัญหา และความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

3.3 การจัดระบบและวิธีการให้บริการด้านวิชาการและข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับปัญหา และความต้องการเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำ โดยทั่วไปนั้นจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงต่อความเจริญก้าวหน้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำ และความมั่นคงของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทั่วประเทศ